

71

Jacqueline Glénisson

**UNA INTERPRETACIÓ
CONTEMPORÀNIA DELS
EXERCICIS DE SANT IGNASI**

**UNA INTERPRETACIÓ CONTEMPORÀNIA
DELS EXERCICIS DE SANT IGNASI**

Jacqueline Glénisson de Walque

PRESENTACIÓ (<i>Xavier Melloni</i>)	3
INTRODUCCIÓ	4
1. EL FONAMENT	5
2. PRIMERA SETMANA	9
3. SEGONA SETMANA	16
4. TERCERA SETMANA	27
5. QUARTA SETMANA	30

Jacqueline Glénisson de Walque, religiosa del Sagrat Cor. Missionera, educadora, acompanyant i ermitana.

Edita CRISTIANISME I JUSTÍCIA • Roger de Llúria, 13 • 08010 Barcelona

Tel: 93 317 23 38 • info@fespinal.com • www.cristianismeijusticia.net

ISBN: 978-84-9730-320-0 • ISSN: 2014-6531 • ISSN (ed. virtual): 2014-6558

Depòsit Legal: B-23851-2014 • Imprimeix: Edicions Rondas S.L.

Traducció del castellà: Santi Torres • Correcció i revisió del text: Eulàlia Nuet Badia

Maquetació: Pilar Rubio Tugas • Octubre 2013

La Fundació Lluís Espinal li comunica que les seves dades estan registrades a un fitxer de nom BDGACIJ, titularitat de la Fundació Lluís Espinal. Només es fan servir per a la gestió del servei que li oferim i per mantenir-lo informat de les nostres activitats. Pot exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició dirigint-se per escrit a c/ Roger de Llúria 13, 08010 Barcelona.

Des de fa vint anys, l'Escola Ignasiana d'Espiritualitat (EIDES) té com a objectiu donar a conèixer el llegat ignasià, pensant particularment en la formació de persones que siguin capaces de ser-ne també elles transmissores. El nucli d'aquest llegat es troba, sense cap mena de dubte, en els Exercicis Espirituals, si bé no de forma exclusiva. Capbussar-s'hi una i altra vegada ha permès extreure'n els tresors que han arribat a moltes generacions durant gairebé cinc-cents anys. Aquesta és la característica de tot text que s'ha convertit en un clàssic: tot i romandre intacte, té la capacitat de parlar a cada generació amb el seu propi llenguatge, i alhora cada incursió personal i generacional descobreix significats i possibilitats diferents.

Això és el que ofereix aquest Quadern: una interpretació dels Exercicis en clau contemporània per part d'algú que els ha pregat i sedimentat a través de la seva pròpia pràctica al llarg de la vida i que s'ha dedicat al gens fàcil servei de proposar-lo a moltes persones tant en el marc de la Vida Quotidiana com també durant els recessos de mes.

Jacqueline Glénisson de Walque, d'origen belga i religiosa del Sagrat Cor, va estudiar la carrera de físiques i després de vint anys com a docent al Congo, va venir a Espanya, on ha exercit diferents treballs. Primer va ser professora durant tretze anys a Natzaret (València); ja jubilada, va viure uns anys al món rural, a la zona del Moncayo (Saragossa) i després ha estat en comunitats d'inserció en barris d'immigració a Santa Maria del Àguila (Almeria), al casc antic de Saragossa i als barris marginals de Barcelona. Abans de la seva retirada definitiva, va viure com a ermitana durant dos anys i mig als boscos del Mas Blanc. Actualment viu a Pamplona en una residència per a germanes grans. És a dir, estem davant una dona que s'ha nodrit tant d'una intensa vida interior com del seu compromís amb els desfavorits. Aquestes pàgines són fruit de la seva experiència humana i orant, i també de l'acompanyament dels Exercicis que ha fet a gent ben diversa. Les presentem com un estímul perquè, amb la unció de l'Esperit, cadascú recreï la interpretació d'un text que segueix vertebrant la vida espiritual de moltes persones i que té la capacitat de parlar a cada generació amb el seu propi llenguatge.

Déu en si mateix és incognoscible. Però Déu es dona. Tot és manifestació d'aquest Déu que es dona. «Ordenar la pròpia vida» implica treure els obstacles que frenen aquest fluir de Déu que informa el nostre ésser mitjançant la nostra llibertat. Ignasi va experimentar que treure aquests impediments li permetia prendre consciència que tot ell era do continu d'aquest fluir de Déu i l'ajudava a viure el seu ésser en plenitud. Amb els EE ens comparteix la seva experiència. Tractant-se d'una experiència profunda i autèntica, esdevé universal i també actual. Això significa que els textos més significatius que marquen la dinàmica dels EE poden oferir-se literalment, però havent donat abans les claus per a traduir el seu llenguatge.

La meua experiència és que només quan l'exercitant és capaç d'integrar i assumir l'experiència profunda d'Ignasi, pot accedir a aquests textos. Abans hi ha l'esforç de qui acompanya per transmetre'ls en un llenguatge actual. En aquest quadern volem oferir les claus que interpreten el text del mestre. No es dona aquí el material concret per a fer els EE.

Per un altre costat, aquest Quadern és hereu, no solament del text dels Exercicis, sinó de tots els escrits que ens ha deixat sant Ignasi. El seu llegat deixa entreveure el foc intern que intentava expressar amb el llenguatge i els conceptes del seu temps. És hereu de tots aquests germans jesuïtes que han aprofundit, viscut i ajudat a viure el llegat del sant de Loiola. És hereu també de tots els germans i germanes que en l'acompanyament han sabut intuir la profunditat que comporta «la lluita de Jacob amb l'Àngel», combat del qual surten marcats per sempre.

1. EL FONAMENT

Molt breument, Ignasi defineix els EE d'aquesta manera: «Exercicis espirituals per a vèncer-se a si mateix i ordenar la pròpia vida, sense determinar-se per cap afecció que sigui desordenada» [EE 21]. Ara bé, no es pot ordenar la vida sense determinar quin és el seu fonament. Ignasi ens dóna una clau general: «L'home és creat...». Aquest impersonal s'anirà individualitzant a través del «per a mi» tantes vegades repetit durant els EE.

Abans d'abordar el text original convé apuntar el que avui podem dir de l'ésser humà i esbossar alguna cosa dels valors emergents actuals.

1.1. El Fonament és el Manifestant

Un teòleg deia: «Crist és tota la matèria». Tot el cosmos és manifestació de l'Inefable, origen, sosteniment i fi del que és. No hi ha ruptura entre el Mani-

festant i la manifestació, entre Déu i el que jo sóc. El fonament és el Manifestant, però no el puc aconseguir més que mitjançant les seves manifestacions. Els EE no presenten qualsevol manifestació, sinó que ens situen davant la criatura responsable, lliure i reflexiva que sóc. Així, també puc dir que el Fonament és el que sóc, per gràcia de Déu. Tot el que ens faci eludir la nostra condició humana no pot ser Fonament de la

nostra vida. Tot el que es vulgui construir fora del condicionament particular *del que sóc*, no pot ser Fonament. A més a més, *el que sóc* no és estàtic sinó summament dinàmic. Cada elecció meva, encara que no necessàriament encertada, queda assumida per ell, que em dona l'èsser. Cada lliure decisió que prenem modifica, enriqueix, individualitza el que som fent-nos una manifestació particular i original de *El-que-És*.

Convé indagar sense descans en aquesta *manifestació* que som, la qual té les dimensions infinites del misteri i ens reserva la sorpresa de mons sempre més rics i més amplis. De la mateixa manera que la corba d'una funció s'apropa cada vegada més a l'asíptota fins a l'infinit, buscant el que sóc, m'apropo cada vegada més a *El-que-És*.

1.2. La no-dualitat entre Creador i criatura

Vivim un canvi d'època i els fonaments de l'anterior s'ensorren sota una potent emergència de nous valors. Un d'ells és la noció de la no-dualitat respecte a Déu i a la creació.

Déu és l'Ésser absolut, incognoscible i sense nom, font de tota manifestació, origen de tot el que hi ha, sense confusió però sense ruptura. Com a conseqüència imperativa, tot el creat està interconnectat. El nucli profund de cada cosa, esdeveniment i persona és l'Ésser-Totalitat fluïnt en l'èsser-particular.

Cada ésser individual pot percebre en l'altre aquest nucli profund, aquest misteri que el fa participar de «Déu tot

en tot» (1Co 15,28). Ignasi no ho podia expressar com podem fer-ho avui. Però, sense forçar les coses, tant en els seus escrits com en la seva vida podem descobrir una experiència espiritual molt profunda que ultrapassava el temps i que resulta actual i de totes les èpoques.

És cert que en la Contemplació per a aconseguir amor es diu que «l'amor consisteix en la comunicació de les dues parts» [EE 231] i, per tant, se situa en una dualitat ben clara. Però el text prossegueix amb l'intercanvi de tot el que té l'amant a l'amat, fins al moment inconfusible on no queda ni el meu, ni el teu, ni el tu, ni el jo, i la dualitat desapareix en la no-dualitat. En el text original del segon punt de la mateixa contemplació s'expressa amb tota claredat el nexxe ontològic de cada criatura amb Déu mateix. «Déu habita en les criatures, en els elements donant l'èsser; en les plantes, el vegetar; en els animals, el sentir; en els homes donant l'entendre» [EE 235]. Són expressions extraordinàries. Ens trobem molt a prop de les formulacions i experiències d'Orient o del redescobriment actual de la física quàntica de l'íntima cohesió de tot amb tot.

1.3. «Ordenar la pròpia vida»

Aquest ordenar suposa primordialment prendre consciència, elegir i realitzar el que sóc: el que sóc com a do, repte i tasca. Però no desconnectat del món: «i les altres coses sobre la faç de la terra...». Aquest món real és el lloc de la meva presa de consciència. No és el món dels nostres somnis, sinó el que ens ha estat donat i tal com ens ha estat donat.

Només el món real és el món de Déu, un món que és alhora do, repte i tasca.

1.4. Interpretació d'alguns conceptes

Sota aquestes claus, el text original pot ser reinterpretat de la manera següent sense traïr per res el nucli de l'experiència ignasiana:

- «És creat»: l'home i la dona són el resultat de l'evolució impulsada pel Creador. Som davant una creació contínua i oberta, en absolut fixa ni tancada, plena de potencialitats per a descobrir.
- «Lloar» significa recobrar la capacitat d'estremir-se davant la bellesa del que existeix al nostre voltant: l'univers, la terra, la flora, la fauna, els humans, jo mateixa.
- «Fer reverència» implica situar-se com a criatura de Déu davant la resta de les criatures del cosmos, respectant cada cosa des del que és en si mateixa.
- «Servir» és entrar en el moviment transformador del món, actuant, implicant-s'hi.
- «Salvar la seva ànima» és aconseguir la plenitud del propi ésser.
- «Fer-nos indiferents», és a dir, lliures, alliberats del subjectivisme que distorsiona la realitat i de les programacions de la nostra educació. Capaç de veure les coses com són.
- «No vulguem més salut que malaltia, riquesa que pobresa, honor que deshonra, vida llarga que curta».

És imprescindible arribar a una nova percepció de la realitat; més que nova, s'hauria de dir perenne i que sigui subjacent en totes les espiritualitats, tant d'Orient com d'Occident. Per això convé distingir entre viure a partir de *ser* o viure a partir d'*estar*. Ens trobem davant dos nivells de percepció de la realitat molt diferents.

1.5. Distinció entre el ser i l'estar

El nivell d'*estar* és superficial. S'hi distorsiona contínuament la percepció de la Realitat segons les fluctuacions de les emocions, del temps, de l'espai, dels sentiments, dels prejudicis, dels costums, dels raonaments, de la por, del desig, de la salut. El punt de referència és l'ego. El judici és subjectiu i es tracta tot com a objecte. L'estrès, l'agitació i el soroll són conseqüència de viure únicament en el nivell d'*estar*.

El nivell de *ser* és profund. S'hi pot aprehendre la Realitat tal com és, més enllà de les fluctuacions. El punt de referència són les coses, les persones, el jo o els esdeveniments en ells mateixos, fora de la seva relació amb mi. Allà tot és sorpresa. El judici és objectiu, i tot és tractat com a subjecte. En el silenci arribem a poc a poc a viure al nivell de *ser*. En el silenci podem percebre com rebem la vida i podem sentir com «en ell vivim, ens movem i som» (Ac 17,28). Allà descobrim la font inesgotable del Déu que es dona.

Entre *estar* i *ser* hi ha una zona de bloquejos feta de pors, afeccions, defenses, ferides que dificulten arribar al *ser*. Per això convé reservar cada dia un espai de silenci i prendre consciència

cia del propi *ser*, més enllà del nivell d'*estar*. Aquest espai, a poc a poc, s'anirà eixamplant fins a informar el nivell d'*estar* i integrar tota la vida. Allà, sense saber com, es trencarà el cercle tancat de l'ego i s'obrirà a la sorpresa infinita de la compassió. Com diu sant Ignasi, serem capaços de «veure totes les coses en Déu i Déu en totes les coses» [Constitucions 288].

Aquest és el veritable sentit de la indiferència: la paradoxa que permet viure amb un intens interès per tot i, al mateix temps, amb una plena llibertat. Tot m'interessa, però a la vegada tot m'és igual. Tot això s'anuncia al començament dels EE per a ser recorregut lentament al llarg del procés i convertir-lo en una manera de viure real en l'exercitant.

2. PRIMERA SETMANA

Una vegada sòlidament establert el Fonament sobre el qual es comença a «ordenar» la vida, el coneixement d'Ignasi sobre l'ésser humà ens porta a una immersió en les zones profundes de la psique i en el misteri del mal.

Els EE proposen fer un recorregut pels pecats dels àngels [EE 50], d'Adam i Eva [EE 51] i els pecats col·lectius i personals [EE 52.56-58]; també proposa meditar el càstig de l'infern [EE 65-72]. Tot i que avui, presentades així, aquestes meditacions resulten inacceptables perquè acorralen l'ésser humà i la creació en una situació de culpabilitat generalitzada, al mateix temps ens confronten davant una realitat ineludible: l'experiència del mal, tant el mal sofert com el provocat.

En els EE és summament important que l'exercitant pugui baixar al seu pou interior –allò que un és– i també con-

templar aquest món tal com és i deixar-se impactar, fins i tot ensorrar, pel xoc que ens produeix el mal, per a després poder-lo integrar en el cor mateix de la seva experiència de l'Amor de Déu.

2.1. El misteri del mal

Els segles xx i xxi han quedat aclaparats per la gran pregunta sobre el mal, tant davant el mal en general com davant el mal personalitzat en cada un de nosaltres. Sant Ignasi proposa que abans de centrar-se en el mal personal, s'intenti una reflexió sobre el problema del mal en si. Aquest és el sentit de la meditació

sobre el pecat dels àngels [EE 50] i d'Adam i Eva [EE 51]. No es tracta de donar una resposta que neutralitzi el misteri, sinó de discernir-ne el contingut i l'expressió i, en la mesura que es pugui, integrar-lo dins la comprensió d'aquest món tal com ens ha estat donat.

El mal no és objectiu. Es tracta d'una experiència subjectiva, profundament humana, de la qual cap de nosaltres no pot escapar. La noció del mal no existeix en el món animal. Encara que tinguem el nostre fonament sobre la roca, més tard o més d'hora ens hi haurem d'enfrontar.

Quin contingut hem de donar a la paraula? El mal inclou tot allò que destrueix i trenca l'harmonia. Es poden distingir tres àmbits diferents: el mal provocat pels fenòmens naturals (un terratrèmol, un incendi, un tsunami, una radiació nuclear), el mal que les persones ens podem provocar els uns als altres (l'explotació, la tortura, una violació) i el que prové dels trastorns de la mateixa vida (la malaltia, la vellesa, la mort).

2.1.1. Alguns intents de resposta sobre el mal

Sobre això hem sentit moltes respostes, la majoria inacceptables o incompletes, per la raó que no ens atrevim a considerar la radical diferència entre el nostre voler humà i el transcendent, fort i insondable amor de Déu. Em permeto presentar algunes d'aquestes respostes per a intentar desentranyar-ne l'artificialitat, respostes que no ho són, i que en lloc de calmar la nostra angoixa la fan més insofrible.

– «Hem de lluitar contra les forces del mal en el món». Existeix una força del mal que lluita contra Déu? Cal desemmascarar el maniqueisme subjacent en una resposta així. ¿Pot existir alguna cosa que escapi a Qui és origen, suport i fi de tot? Per altra part, què ens dóna la seguretat de poder discernir qui són els bons i qui els dolents? ¿Va ser just cremar els heretges o guillotinar el rei, envair l'Iraq o matar Bin Laden, mutilar un adúlter o rebentar contenidors? Qui té la raó i qui s'equivoca? Sóc jo la veritat i la resta s'equivoca? Quan miro la història, tant la passada com la present, no ens queda més que plorar davant les increïbles injustícies i destruccions, guerres i venjances, que aquesta asserció ha provocat en nom de la justícia o de Déu. Pau dirà: «Qui ets tu per a judicar el teu germà» (Rm 14,4.10). ¿Com educar per a eixamplar l'horitzó i prendre distància davant les coses, obrir-se al que és diferent, aturar-se i descobrir el nucli profund de tot, allà on el Manifestant es manifesta? Si Déu és Déu, hi ha alguna cosa que pugui quedar fora del seu abast? Què ens vol dir Jesús en l'Evangeli amb «Deixeu que el blat i el jull creixin junts fins al temps de la sega» (Mt 13,24-30)?

– «El mal es dóna perquè Déu ens va fer lliures». Això significaria que Déu no va preveure les conseqüències dels seus dons. Avui estem en condicions de fer una nova interpretació de la intuïció del mite del Gènesi i entendre'l com la descripció del pas de l'animal a la humanitat

zació, la manera d'explicar com va néixer la llibertat amb la interacció del do gratuït i de la desobediència. ¿No parlava antigament la litúrgia de *felix culpa*? Els primers pares es troben confrontats amb un dilema: el fruit era apetitós i, al mateix temps, prohibit. Adam i Eva deliberen, elegeixen i actuen. Passen de la innocència prehumana a responsabilitzar-se lliurement d'un acte que sabien ple de conseqüències. És el despertar de la llibertat, l'ús de la llibertat com a do primordial. I Déu va assumir la decisió. Fins i tot ens podem preguntar provocativament, si Déu mateix, sota la disfressa de la serp, no va ser qui va temptar i els va obligar a discernir, decidir i actuar davant el dilema del que és «bo» i del que és «prohibit», i així abandonar sense possibilitat de retorn el paradís irresponsable de l'animal.

És cert que l'ús de la llibertat és molt més important que encertar una decisió. El primer és fonamental i constitutiu del nostre ésser; el segon és aleatori. S'ha insistit massa sobre la desobediència com a pecat en lloc de veure-hi un primer pas cap a la humanització. Podríem dir que a Déu li importa molt més l'exercici de la llibertat que la possibilitat d'equivocar-se. I assumir l'error. Encara més: impulsa els primers pares a fer un salt qualitatiu enorme que marca tota l'evolució i assumeix fins a tal extrem l'error, que a partir d'aquell moment es dona a conèixer: «Seríeu igual com déus» (Gn 3,1-24).

– «Déu no vol el mal però el permet». Aquesta resposta indica una manera massa humana de concebre Déu. No ens atrevim a trencar la closca del nostre món. És com si ens quedéssim en un carrer il·luminat amb llum artificial en lloc de mirar les estrelles a plena nit, oblidant que tenim aquesta misteriosa facultat de percebre la transcendència. Hem d'entendre que Déu no és un home bo ni un home just, perquè no és un home. Intuïm el seu Amor, però, que n'arriba a ser de fort aquest Amor i que diferent de la nostra manera d'estimar! Els seus horitzons d'espai i temps són infinits. Tant allò infinitament gran com infinitament petit ens deixa amb la respiració tallada. Només ell sap. Nosaltres, tan efímers, superficials, parcials i limitats, què podem entendre? Si utilitzéssim la nostra facultat de percebre la transcendència, podríem descobrir que el mal pot ser una pedagogia divina i que l'experiència del mal es pot integrar en el misteri de l'Amor de Déu. Tot i seguir sense entendre el mal, podem intuir que forma part del projecte de Déu. Això ens fa entrar en el Misteri, amb la confiança bàsica que *ell sap*.

Tot i això, quan el dolor del món s'integra, continua aclaparant-nos i fins i tot ensorrant-nos amb la impotència de sentir-nos només espectadors. És possible que algú mori de fam sense que alguna cosa en mi mori de fam? Aquesta percepció podria ser ja una experiència de la no-dualitat, un despertar que ens dugui a la compassió, enfocant tot el

nostre sentir més enllà de nosaltres i fent-nos sentir que som l'altre.

En definitiva, els EE ens porten des del principi a recobrar la fe plena davant tota realitat i a percebre-la com a bona, a fiar-nos del que hi ha i a buscar-hi el pla de Déu, allò que Déu vol i sempre ha volgut, i a tenir la certesa que Déu assumeix les conseqüències del que hi ha.

D'aquí podríem reformular alguna de les pregàries de la Primera Setmana i dir: «Demandar el que vull aquí serà: "integrar l'experiència del mal en el misteri de l'amor de Déu"». Crec que aquesta reformulació no traeix Ignasi. Tant en la seva correspondència, com en la seva Autobiografia, Ignasi s'obre a la gratitud d'un món on tot s'integri en el misteri de l'Amor. La mística d'Ignasi va molt més lluny que la prudència i a vegades la convencionalitat dels seus escrits. No hi ha res que pugui escapar al «Déu tot en tots» (1Co 15,28). Ell és la Realitat última de tot. Tot el que experimentem és contingent respecte a l'Absolut. L'Absolut és Misteri, on ens podem endinsar sempre més i on el que no s'entén va tenint cada vegada més sentit.

2.1.2. Quin sentit pot tenir l'experiència del mal?

Els EE ens porten a considerar tota la realitat a partir d'aquesta mirada escrutadora de l'Esperit que ens ha estat donada. En aquest apartat intentarem insinuar algun sentit sobre l'experiència del mal. Tots tenim l'experiència que el fracàs de les nostres expectatives ens ha portat molt més enllà del que esperàvem.

L'agulló de Déu ens obliga a posar-nos drets, a reprendre la consciència del que volem de veritat. Ens obliga a estimar-nos i a fer un salt qualitatiu sense retorn, a descobrir «tant de bé rebut» [EE 233], capacitats, dons, recursos... que la comoditat havia deixat adormits en el nostre potencial sense fer-los realitat. L'agulló de Déu ens obliga a adonar-nos que no estem sols en el món, sinó envoltats de germans que ens donen un cop de mà o a qui nosaltres també ajudem a sortir del marge de la carretera. Si fóssim autosuficients, cap necessitat no ens obligaria a prendre consciència que som comunitat. Aquest despertar arriba a vegades després d'una llarga marxa durant la nit que ens prepara per a no ser enlluernats per la irradiació de la llum.

Podem considerar, també, com l'evolució va utilitzar el mal per a arribar a produir aquest ésser extraordinàriament complex, capaç de discernir, elegir, decidir en la seva autonomia personal i responsable de la seva decisió, que és l'ésser humà. En un medi de benestar total, l'evolució s'hauria estancat i estariem encara en l'estat de bacteris feliços. En el llibre de Job es fa patent que Job, just i bo, no mereixia cap càstig. Déu el maltracta fins a deixar-lo sol en un femer i ple de malalties. Job clama justícia i cita Déu en el tribunal. Déu respon amb un poema a la creació d'una intensa bellesa (Jb 38,1-40,2). Déu respon sense respondre, fent-lo adonar que hi ha coses que superen la ment humana i que si Job no sap, Déu sí que sap. A Job no li queda més sortida que callar i «tapar-se amb la mà la boca» (Jb 40,4). I amb l'evidència que Déu sap, es

deixa inundar d'una confiança tal que recupera salut, terra, casa, fills, dones, bous i ases... (Jb 42,10-16).

Sant Ignasi ens posa davant el Crucificat [EE 53]. Com Tomàs, no hem de retrocedir davant els efectes del mal i ens hem d'atrevir a posar els dits dins les nafres. Aquesta és l'experiència que va fer Jesús fins a l'extrem: prendre consciència de la realitat. Jesús va assumir el mal. Avui i sempre, Déu l'assumeix. Déu està dins del mal. Ell sap que el mal és l'esquerda per on es cola el seu Esperit.

En definitiva, no hi ha resposta al problema del mal. Com Job, ens tapem la boca amb la mà o, com Maria, la mare de Jesús, que no entenia res, però ho guardava tot en el cor (Lc 2,19 i 51). La nostra raó no aconsegueix la resposta. Però podem trobar un sentit que creixerà fins que, com una música callada, acabarà per impregnar tota la realitat.

2.2. L'acció del mal en mi

Després de les consideracions generals sobre el mal, tornem al subjecte que ara s'haurà d'enfrontar al problema en el nucli més profund de la seva persona. No es tracta de detectar els pecats concrets sinó d'arribar a la consciència de pecat. La tradició cristiana ens diu que tal presa de consciència és un regal de la revelació.

La psicologia contemporània ha revelat que la psique és el lloc on s'acumulen els bloquejos, la culpabilitat, les pulsions reprimides. S'ha de destapar, deixar aflorar tot el que ha estat sotmès a repressió, allò amagat i sense resoldre. Aquest infern subconscient està tan ben

tapat que ni tan sols ens adonem de la seva extensió, si no és perquè provoca en la superfície unes reaccions que ens sorprenen per incoherents o desproporcionades.

No serveix de res corregir les reaccions superficials. Limitar-se al superficial és una manera d'enganyar-se a un mateix, amb el perill de presentar davant els altres un aspecte que està en contradicció amb el que es viu. Aquesta situació, a llarg termini, pot provocar una ruptura de la cohesió psíquica i acabar en depressió.

S'ha de descartar també el fals respecte que impedeix admetre que, en realitat, com tot ésser humà, som «pobres pecadors», tal com diem en resar l'Ave Maria [Cf. EE 58-60]. Hem de prendre consciència d'haver fet mal moltes vegades als nostres germans, però precisament per això podem viure un humil i gairebé infinit sentiment de gratitud tant a Déu com al germà: Jo? Doncs, sí! Com sóc, tal com sóc, he estat elegit per a viure ple de béns, cridat a conèixer, a re-conèixer, a con-neixer amb *El-que-És* i a irradiar-lo i descobrir-lo en tot el que m'envolta.

Tot el que descobrim sobre nosaltres cal acollir-ho sense judicis de valor. Ens hem d'atrevir a mirar el que surt sense deixar-nos afectar. És el que és i forma part del que sóc. Tot està a les mans de Déu. La consciència de ser pecador descarta el sentiment de culpa i el sentiment de fracàs. Ambdós només reforcen el cercle tancat de l'ego que impedeix tant la relació com el fluir de la gràcia. Es tracta d'arribar al sentiment de l'error, el qual ens ajuda a recuperar l'objectivitat i reajustar el nostre fer.

La consciència del pecat l'hem d'inserir en dos llocs nuclears: en l'aliança entre Déu i la seva criatura i en el dinamisme de les nostres actuacions i decisions.

a) Ens cal prendre consciència de l'aliança ontològica entre el Creador i la seva criatura, entre el Manifestant i la seva manifestació. No són ni els meus dons, ni les meves lluites per a ser millor les que em fan amable als ulls de Déu, perquè tot això no sóc jo. M'ajuden a viure, a relacionar-me, però no sóc jo. Les meves limitacions i les meves errades no són les que em fan repulsiu als ulls de Déu. Són un repte continu per a superar-me i tirar endavant. El que Déu estima és el que sóc i no el bé o el mal que faci en mi. Aquest Amor no sap ni de càstigs, ni de recompenses. Només estima, sense condicions. Res ni ningú no podrà alterar aquest Amor personal, creador i recreador que Déu em té. Aquest Amor és el fonament del que jo sóc (cf. Rm 8,31-39). Així ho veiem amb els treballadors de darrera hora (Mt 20, 1-15) o amb el fill pròdig (Lc 15,11-21).

b) Pel que respecta al meu lliure fer, l'hem de posar en relació amb la consciència de les promeses de Déu i la tensió per fer-les entrar en la meva realitat. Què sóc o qui sóc? Reprenem aquí el misteri de la relació de la «criatura amb el seu Creador i Senyor» tal com en fa esment sant Ignasi en les seves Anotacions [EE 15]. Som imatge de Déu, una manifestació de Déu per al món, absolutament única, irrepetible, original. Aquest «Rostre de Crist» que sóc és eminentment dinàmic, es recrea sense parar. Tota la meva vida terrestre és la

seva construcció. El meu lliure elegir i el meu lliure fer li donen els seus trets originals. Tinc capacitat per a intuir aquesta contínua relació amorosa que em dóna l'estar, el fer i el ser (Ac 17,28). El que sóc està en contínua relació creadora amb l'Univers. Es tracta d'una relació recíproca. Tot el meu fer i el meu ser provoca ones de propagació que reforcen o neutralitzen allò que em ve de l'exterior. Sóc com una nota de la simfonia de la Creació que sosté el Cosmos i, a la vegada, està sostinguda per ell.

La qüestió és llavors: quina és la tasca que em farà arribar a la plenitud del meu ésser o a «salvar la meva ànima» [EE 23]? No hi ha altra via que indagar en el que sóc, el que sóc com a camí cap a la revelació d'El-que-És. Si sóc una progressiva i original manifestació seva, és pecat tot allò que amaga, deforma, adultera o frena el que sóc:

- Atribuir-me l'ésser, el fer, els talents o les obres, amaga el Manifestant.
- Enfocar l'atenció, l'interès, tota la xarxa de les meves actuacions sobre mi mateix deforma o adultera la manifestació i perd el sentit perquè existeixo en funció de l'altre.
- La ignorància, l'estrès d'una vida desordenada, el fet de deixar-se arrossegar, la diversió... frenen la manifestació.

La consciència del pecat ja és il·luminació. Aquesta consciència no ens separa sinó que ens uneix a Déu. La veritat és que, mirant en la nostra experiència del passat, va ser la consciència del pecat la que de sobte va il·luminar

la gratuïtat de l'amor de Déu. Pau diu: «Déu ha donat prova de l'amor que ens té, perquè Crist va morir per nosaltres quan encara érem pecadors» (Rm 5,8). Convé que l'exercitant pugui imaginar-se davant de Crist Jesús en la creu, expressió suprema de l'amor i del perdó, tal com Ignasi ho suggereix en el precís col·loqui del primer exercici [EE 53]. El

pecat no fa mal a Déu, sinó a nosaltres mateixos. Déu, en el seu amor, se'n fa càrrec i salva. Més que demanar perdó, hem de ser infinitament agraïts. Com més gran és el pecat, més gran és l'agraïment. El pecat és, sobretot, ignorància. «Pare, perdona'ls perquè no saben el que fan» (Lc 23,34). A la llum de Déu és impossible pecar.

3. SEGONA SETMANA

La Segona Setmana se centra en la contemplació i identificació amb el camí seguit per Jesús fins a la donació incondicional de si mateix: «Aquest és el meu cos entregat per vosaltres». Es tracta d'arribar a escoltar com ens convida: «Feu això, que és el meu memorial» (Lc 22,19).

L'únic camí per a «salvar l'ànima» és la sortida d'un mateix vers l'altre. Això val per a tots els temps i no és exclusiu del cristianisme. A l'islam, per exemple, es tracta del segon grau del sufisme, que es defineix com a *tariqa*: «el que és teu és teu, el que és meu és teu»; o la pràctica de l'Ithar: preferir els altres a un mateix. En el budisme, després de l'experiència del buit, es desemboca en la compassió, com tornar a la plaça del mercat: «Tornes sense res, ja saps que res no et pertany. Tornes donant-ho tot, eternament feliç i sense necessitat de màgia; on trepitges, neix

la primavera» (Kakuan, segle XII). Així treballa l'Esperit en tot ésser humà. És així com el Manifestant es fa manifestació. No és una crida a un estat, ni a una forma estranya de vida, sinó que forma part de la pedagogia divina de la Creació per a tots els éssers. Tots hi arribaran, més d'hora o més tard, amb moltes i doloroses pèrdues o a través de la via recta de l'absoluta gratuïtat. Un dia despertarem lliures de l'egocentrisme, introduïts en el corrent inefable d'un Déu que es dona. Aquest despertar ens demana una actitud d'escolta, clara, creativa, lliure i responsable.

3.1. Sentit de l'oblació en la meditació del Rei Eternal [EE 91-97]

Ignasi ens desperta amb la crida del Rei Eternal. És un primer pas a donar la vida que convida a prendre part en la construcció de la Realitat amb una cooperació amorosa. Aquesta cooperació amorosa suposa que l'exercitant ha de deixar en l'Altre el Regne que es preparava a construir amb tot el seu cor. És costós. El projecte de Déu és més gran que el nostre, ens desborda. Només Ell sap. La crida del Rei ens convida a deixar els nostres plans per a entrar amb confiança i fiar-se d'una realitat molt més ampla: el pla de Déu. Jesús l'anomena *Regne*. Moltes paràboles en fan esment, però no ens diuen mai què és. Es tracta de signar un xec en blanc.

L'experiència de l'Absolut en Ignasi, més enllà de les seves imatges i dels seus conceptes, va ser conduïda pel Mestre [Aut 27 4]. Per a Ell, el camí va ser Jesús. Caminar amb Ell suposa anar on és Ell, fins al final. En l'Oblació del final de la meditació [EE 98] s'ofereix una darrera prova. Ens podem preguntar com un text amb aquesta força ha pogut situar-se al principi d'aquesta Setmana, quan l'exercitant és encara un principiant. Durant molt de temps vaig pensar que *l'agere contra* de les Anotacions [EE 16] o «més encara, fent contra...» que hi ha al principi d'aquesta oblació [EE 97] parlava de tenir un domini sobre un mateix i vèncer les pròpies necessitats. Després, contemplant en Jesús el dolor del món, vaig creure que feia referència a disposar-se a estar amb Ell en un món que pateix, com en el tercer grau d'humilitat [EE

167]. Amb el temps he anat descobrint que el que pretén Ignasi amb aquesta oblació tan radical és provocar un alliberament de la por que desembarassi el camí per no distorsionar la relació amb el Mestre i així poder-se dedicar al Regne.

En la meva experiència d'acompanyar persones que fan els EE he descobert fins a quin punt pot paralitzar el potent condicionament del temor. Durant la seva vida, Ignasi no amaga la importància que va tenir per a ell l'honor i les vanitats del món [Aut 1], i la ruda experiència d'humiliació i de pobresa que va haver de patir el 1516 amb el trencament de la seva família d'adopció a Arévalo, en caure en desgràcia Juan Velásquez de Cuéllar com a ministre de finances del Rei. Sant Ignasi va tenir por tant de la pobresa com del menyspreu, perquè els havia experimentat. Durant la seva convalescència a Loiola, la contemplació de Jesús en la vida dels sants el va fer canviar. Va poder fer front a les seves pors i va demanar allò que temia: viure en pobresa i patir menyspreus. Es tracta d'una cosa semblant a la que va llegir en la *Vida dels sants* a propòsit de Francesc d'Assís: el seu bes a un leprós va ser l'origen de la seva conversió. Ambdós van trencar la cadena del temor que els impedia el pas del fluir de Déu. Al meu entendre, això és el que explica la importància d'aquesta oblació al principi d'aquesta setmana. És important que l'exercitant prengui consciència de les seves pors i redacti una oblació personalitzada que li permeti fer front a aquests «globus» inflats que són les seves pors i punxar-los. Li

costarà temps i esforç, gairebé una mort. Però en sortirà lliure, objectiu i sense traves.

3.2. Qui és Jesús?

Abans de prosseguir ens hem de fer dues preguntes: Qui era Jesús per a Ignasi i qui és per als qui el busquen actualment?

3.2.1. *Qui era Jesús per a Ignasi?*

Tota la vida d'Ignasi està imantada per Jesús. A l'Autobiografia es fa esment dels moments privilegiats que va tenir de trobada amb Ell [Aut 29, 41, 44, 48, 96 i 99]. Entre ells destaca la Visió de la Storta [Aut 96], on va sentir com el Pare el posava amb el Fill. També en el Diari Espiritual trobem uns passatges d'extraordinària comunió d'Ignasi amb Jesús:

«Intensitat en imprimir-se en mi el nom de Jesús» [D 68, 23 de febrer 1544].

«Era en mi tant d'amor, sentir o veure Jesús» [D 75, 24 de febrer 1544].

«En dir *Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi*, etc., se m'apareixia en esperit, veient que primer havia vist Jesús, com vaig dir, blanc, això és, la humanitat, i en aquest altre temps sentia en la meva ànima d'una altra manera, és a saber, no així només la humanitat, sinó ser tot el meu Déu, etc., amb una nova efusió de llàgrimes i gran devoció [D 87, 27 de febrer 1544].

«Aquesta devoció i tot amor s'acabava en la Santíssima Trinitat, no te-

nint notícies o visions diferents de les tres persones, mes simple adverteïcia o representació de la Santíssima Trinitat. També algunes estones sentia el mateix, acabant en Jesús, com fent-me a la seva ombra com si fos el guia, mes no disminuint-me la gràcia de la Santíssima Trinitat, sinó que em semblava que m'apropava més amb la seva divina Majestat [D 98, 3 de març 1544].

«Girant-me cap a Jesús li deia: “Senyor, on vaig? Seguint-vos, Senyor meu, no em podré perdre”» [D 114, 5 de març 1544].

En definitiva, podem dir que Jesús era per a Ignasi:

– El Company i l'Amic incondicional:

El que no falla mai (Lc 9,57-62; Mt 8,18-22).

El que ho disposa tot en bé nostre (Rm 8,28).

El que estima fins a l'extrem (Jn 13,1).

El que dona la vida pels seus amics (Lc 22,14; Mc 14,17; 1Co 11,23).

– El Vivent (Rm 6,9-10; Ef 1,10).

– El Senyor, que el convida a participar en el Regne, implicant-hi el cos, la creativitat, el cor i la intel·ligència (Mt 4,18-25).

– Jesús i ell, connectats pel mateix Esperit-Déu-Amor (Rm 5,5 i 6,5; Jn 15,1-8).

– El Camí vers «Déu tot en tots» (1Co 15,28).

El preposít general dels jesuïtes Adolfo Nicolás va dir durant la seva intervenció a Barcelona el 12 de desembre del 2008: «Ens sentim cridats a ser companys de Jesús com ho fou sant Ignasi». Això vol dir que nosaltres desitgem ser moguts per l'Esperit de Jesús: per la seva manera de ser, el seu tarannà, els seus valors, les seves preferències.

3.2.2. *Qui és Jesús per als nostres contemporanis?*

La pregunta «qui és Jesús?» torna cada vegada que intentem aprofundir en la seva vida. En realitat, no hi ha resposta. No hi ha resposta, però es pot aclarir si distingim dos nivells: el de la raó i el de l'experiència. La raó ens serveix per a un tipus de coneixement, mentre que l'experiència va molt més enllà del que podem entendre. Hi podem trobar sentit, sense que això signifiqui «entendre».

– Amb la raó: de Jesús en sabem ben poca cosa. Ell deia de si mateix que era el *Fill de l'Home*. El veiem com el veritable home, compartint tots els aspectes de la condició humana. Encara que l'ésser humà és molt misteriós, sabem alguna cosa del que va poder ser capaç Jesús perquè també nosaltres som humans. Però el que Déu és, no ho podem saber. El IV Concili ecumènic del Laterà (1215) va definir que «de Déu no direm mai res tan semblant a ell que no tingui una dissemblança molt més gran», i Tomàs d'Aquino també va dir: «No hi ha paraules humanes per a parlar de Déu». Que Jesús

sigui Déu ho podem dir, però, en realitat, no sabem el que significa.

– L'experiència de Déu: aquesta experiència es viu com a plenitud, com a ruptura de l'ego i com a comunió amb l'univers i amb la Transcendència. Tot això va acompanyat del sentiment de perdre's en una disponibilitat incondicional, i també dels sentiments d'agraïment, humilitat i tendresa. Molta gent, no solament cristians o creients, viu aquesta experiència.

Què volem dir quan parlem de Crist? En veritat, es tracta d'un concepte amb molts significats. Inicialment significa «l'ungit per l'Esperit». S'utilitza per a designar l'home «ungit», Jesús de Natzaret. Però Pau parla també de la comunitat com a Cos de Crist, i per tant, s'està referint a una realitat de la qual tots formem part (1Co 6,15; Ef 4,4-16; Col 2,16). *Crist* s'utilitza també com a sinònim de Paraula, com a Manifestació del que està més enllà de tots els noms i de tots els conceptes. Tot és manifestació de Déu per als que saben contemplar. Tot el cosmos és manifestació, és el Crist total. Nosaltres mateixos, sense ser Jesús de Natzaret, som «manifestacions», és a dir, entrem dins de la realitat de *Crist*.

El record dels deixebles sobre Jesús era gairebé un èxtasi en el qual revivien allò que havien entès mentre estaven amb ell. Déu en ell era transparent, resplendent. Jesús era una manifestació evident i amb el temps va fructificar la idea restringida que només ell era la manifestació de Déu. Avui tendim a creure que Déu té infinites maneres de

manifestar-se. També com a Paraula. Crist és anomenat en Jesús de Natzaret, però també ho és en tota persona o situació que ens obre a la immensitat del Déu inefable. Això ens pot desconcertar, però així ha estat l'experiència de tots els místics i l'experiència a la qual els EE ens volen obrir: a un Déu tot en tots.

Durant aquesta Setmana pot ser adient posar-se al dia sobre el que la investigació contemporània diu sobre el Jesús històric. Es pot proposar la lectura d'autors com José Antonio Pagola, Albert Nolan o Enrique Martínez Lozano. També es poden llegir alguns assaigs on se situa Jesús en el context de les altres tradicions religioses.

3.3. Com pregar amb l'Evangelí

La petició que sant Ignasi suggereix per a totes les contemplacions de la Segona Setmana és: «Demandar coneixement intern del Senyor, que per a mi s'ha fet home, perquè més l'estimi i el segueixi» [EE 104]. El coneixement de la seva humanitat, els trets de la seva personalitat, del seu actuar, del seu parlar, és una trobada en la fe i en l'amor amb Ell com a companys, vivint del mateix Esperit, com els sarments viuen de la mateixa saba del cep (Jn 15,1-8).

No es tracta d'apropar-se als textos evangèlics amb esperit científic i descartar-los per ser poc fiables històricament. Cal acollir-los com a vies per a apropar-se al Misteri, a la Veritat on no arriba la raó humana. L'Inefable s'expressa a través de faules, poemes, mites. Una pel·lícula, tot i narrar fets ficticis, pot commoure'ns fins al més

profund i apropar-nos al Real més que no pas un documental històric. Amb aquesta actitud cal pregar tots els passatges de la vida de Jesús, tant en aquesta Segona Setmana com en les altres. La contemplació ens ajuda a veure Déu manifestat en Jesús i, sense quedar-nos ancorats en el passat, veure l'actualitat de Déu manifestada en el món i en mi.

3.3.1. Diversos accessos al misteri de l'Encarnació

Encarnació significa literalment: «fer-se carn». Es pot ampliar el sentit: «fer-se palpable», «poder ser experimentat pels sentits». D'aquesta manera, tot l'univers és encarnació. És la manifestació del Manifestant, com a Paraula. Encara més, *Emmanuel* («Déu enmig nostre») pot entendre's com que cada ésser és una individualització particular i dinàmica de la Totalitat. El nucli profund de cada cosa és l'Esser del qual brolla el ser i l'existir. En ell no hi ha dualitat. Tot està connectat, com pous en una mateixa capa freàtica. Pau diu: «En ell vivim, ens movem i som» (Ac 17,28), referint-se a tots els éssers humans, sense exclusió. Pare i Fill són paraules humanes, són metàfores per a expressar una profunda experiència viscuda per Jesús de la seva intimitat amb Déu. Jesús utilitzava les paraules i els continguts propis de la seva condició humana i del seu entorn sociocultural.

Recurrent a les mateixes fonts dels Evangelis, constatem que hi ha diverses maneres d'abordar aquest misteri. Lluç i Joan, en concret, ho relaten amb dos gèneres totalment diferents. Tots dos

textos són uns dels més bells de l'Escriptura.

a) L'Anunciació a Maria (Lc 1,26-38). Aquest relat, en la seva senzillesa, diu molt més del que sembla. Ens hi hem d'apropar humilment, amb el cor agenollat, sabent que el misteri de Déu no té ni paraula ni imatge humana per a dir-se. Convé llegir el text primer sense fer-se preguntes. Deixar-se envair per l'Esperit per a després entrar en una comprensió no literal i deixar que brolli tot el que hi ha del misteri amagat darrere les paraules humanes.

b) Pròleg de Joan (Jn 1,1-16). Som davant un altre tipus de text, grandios, solemne, amb una grandiositat que aterra en «allò que hem sentit, que hem vist amb els nostres ulls, que hem contemplat, que hem tocat amb les nostres mans [...] de la Paraula de Vida [...]. Us escrivim tot això perquè la vostra joia sigui completa». Verb, Paraula... són maneres de revelar i manifestar el que està amagat. «Al principi existia el qui és la Paraula». Podem preguntar-nos què sentia Jesús d'aquesta unió inefable amb el Pare, què diu de la seva experiència. I nosaltres, mentrestant, callar, obrir-nos a aquell que es «veu» quan es tanquen els ulls... Adorar, no amb la intel·ligència, sinó amb el sentit del cor que intueix i encerta sense tenir paraules per a expressar-ho.

c) Sant Ignasi proposa la seva pròpia composició del Misteri de l'Encarnació: «que la segona persona es faci home per salvar el llinatge humà» [EE 101-109]. En una bellíssima imatge, Ignasi ens proposa imaginar com la Trinitat es commou en veure la dissort de les seves

criatures i decideix salvar-les. És una altra manera d'expressar el Misteri. Ens proposa un joc d'imaginació: la contemplació. Despertar els sentits (veure, sentir, tocar) i l'afectivitat per ajudar-nos a intuir el Misteri i a entrar-hi. Conèixer: en el sentit bíblic no és entendre sinó intuir fins a implicar-se, «alterar-se» (*alter*=altre) d'aquesta realitat diferent de la meua i que em transforma. Suplicar, amb el cor agenollat, aquest «reconeixement» (vegeu també Osees 2,20).

Al llarg de la història de l'Església, hi ha hagut diversos aprofundiments en aquest misteri. Potser el més audaç ha estat el del Mestre Eckhart:

«El Pare engendra sense parar el seu Fill i m'engendra a mi en qualitat de fill seu, com el mateix Fill. I no tan sols m'engendra en qualitat de fill seu, sinó que m'engendra com a si mateix i ell s'engendra com a mi mateix, m'engendra en la mesura de la seva pròpia essència, en la mesura de la seva pròpia naturalesa.»

No som lluny d'allò que el mateix sant Ignasi suggereix de forma gairebé imperceptible: «demanant segons allò que en si sentirà, per més seguir i imitar el Senyor nostre així novament encarnat» [EE 109]. Es tracta de perllongar, d'estendre aquesta encarnació continuada.

3.3.2. *La vida oculta a Natzaret i el baptisme al Jordà*

A partir de les pautes donades en la contemplació de l'encarnació, l'exercitant ha començat a entendre que contemplar la vida de Crist és contemplar

la pròpia vida. A través de la infància de Jesús es poden recuperar les nostres experiències fonamentals. Seguim demanant «conèixer internament el Senyor que per mi s'ha fet home, per a més estimar-lo i seguir-lo». Sabem molt poc de la infantesa de Jesús, però ens podem preguntar: com es va forjar la seva personalitat i els criteris que figuren en els Evangelis? Sabem alguna cosa del seu entorn rural, de la dominació romana, de la mentalitat jueva, de les seves festes i dols; el podem imaginar participant de les colles de nens del seu poble. Com es va formar la imatge i semblança de Déu en aquest nen jueu? A partir d'aquestes consideracions, puc descobrir també com la meua vida està marcada per la meua infantesa. Com em van marcar aquelles primeres experiències? Déu es va servir de totes elles per a forjar la meua personalitat.

Abans de començar la vida pública, Ignasi ens fa aturar i ens recorda que no podem oblidar submergir-nos en l'actualitat de Crist.

3.4. Les Dues Banderes [EE 136-147]

La meditació de Dues Banderes i tot l'Evangelí ens situen davant el món que ens toca viure. Estem contínuament en l'obligació de *discernir*; per a no deixar-nos enganyar. No hi ha manera de sortir del nostre egocentrisme i de tots els patiments que ens ocasiona, sense algun cost.

La petició pròpia del que «vull i desitjo» per aquesta meditació es pot traduir així: demanar llum per a distingir entre el camí que em porta a la ple-

nitut de l'ésser i els carrerons sense sortida que ens porten a una deshumanització que provoca una immensa frustració, una frustració que s'expressa en milers d'evasions: diversió gratuïta, destrosses, violència, sadisme. Es tracta de prendre consciència que no estem immunitzats contra tot això. Som bombardejats per tota mena de contaminacions, tant a cara descoberta com de manera insidiosa. Seria molt ingenu pensar que estic fora de perill.

3.4.1. La tàctica del Maligne [EE 140-142]

Ignasi imagina Lluçifer («llums brillants») com un cabdill de l'estat major manant pertot arreu els seus vassalls. La seva tàctica és senzilla: fer caure en la trampa de posseir, del prestigi i del poder: més diners, més fama, més poder per a manar. I així tancar-me, aïllar-me en l'autosuficiència cega i sorda, tant respecte als germans com a Déu. Estic dins d'aquest món, participo contínuament de l'ambivalència dels seus valors. Cal desemascarar les astúcies de la propaganda. Avui, en mi, on detecto les temptacions del posseir, del prestigi i del poder? Sento en el fons del meu ésser la música interior de la gratuïtat del no posseir, l'harmoniosa solidaritat de ser «un de tants» (Fl 2,7), l'escolta humil que obre al no-poder? Es tracta d'arribar a descobrir que en no tenir res, ho tinc tot.

3.4.2. La tàctica del veritable Capità [EE 143-146]

En aquest mateix món que ens toca viure ens cal descobrir el treball de

l'Esperit amagat en les coses quotidianes, salvant, sanejant, construint, creant xarxes entre les persones. Només mirar: es tracta de percebre com al bell mig de la nostra ambigüitat, l'Esperit crida, al mateix temps de dolor i de goig, per la construcció del Cos de Crist (Rm 8,18-23). Intentar copsar la coordinació harmoniosa de totes aquestes «manifestacions de Déu» que ens envolten.

Ignasi imagina Crist, el nostre gran i veritable capità, elegint moltes persones i enviant-les a transformar la mort en vida, a congregar tothom en la lluita per viure i fer viure. Per això utilitza la tàctica contrària a la de Llucifer. En lloc d'enredar, alliberar: així proposa pobresa contra riquesa, menyspreu contra prestigi, humilitat contra supèrbia.

La meditació ignasiana de les Dues Banderes s'ha de complementar amb les Benaurances (Mt 5,1-11), on veiem Jesús assegut en «un lloc humil» amb gent també humil. I escoltem que diu: «Benaurats els pobres, els desarmats, els vulnerables, els exclosos, els...». Misteriosa paradoxa que porta Jesús a anomenar feliços tots els infeliços de la terra. Quina immensa compassió cremava en el seu cor!

Saber mirar on són avui dia els pobres, els vulnerables en el món, en el barri, a casa. On sóc, jo? On em situo? Deixar-me commoure. Només es troba camí en caminar i s'entén actuant: Francesc es despulla davant la casa paterna, Ignasi canvia la seva roba amb la d'un pobre, viu en una cova pidolant el seu pa... Tots comencen amb més o menys encert, caminen i a poc a poc van trobant el camí correcte, sense per

això tenir la seguretat de saber on van, sense per això aconseguir més perfecció i virtut, sense per això tenir altra seguretat que la mort i la resurrecció de Jesús. És bo preguntar-se, en aquest moment, l'experiència personal que tinc d'alguna de les benaurances.

3.5. Els tres binaris [EE 149-156]

Camí de l'elecció, Ignasi ens vol conduir vers un sí incondicional a Déu. No vol que ens deixem enganyar amb una entrega superficial. Així imagina el cas de tres homes que acaben de rebre una herència, que són bona gent i volen estar en pau amb Déu, tot i la dificultat de sentir un enorme desig de gaudir de la riquesa de què disposen.

– El primer home vol quedar-se en pau amb Déu, però continua aferrat a la riquesa i veu obvi gaudir-ne. No busca cap mitjà per a alliberar-se abans de la mort.

– El segon demana que la voluntat de Déu sigui que es quedi els diners. Intenta manipular Déu per a poder arribar a la plenitud de l'ésser sense perdre l'afecció als seus béns.

– El tercer home es posa en situació d'indiferència: «tenir o no tenir» i cerca allò que millor l'ajudarà a arribar a la plenitud del seu ésser.

Els EE ens porten a un canvi de fons en el nostre viure, ens portaran a petites i grans eleccions. Recordar que la clau de totes les renúncies es troba en les Benaurances (Mt 5,1-11). El criteri i el fruit són una inalterable plenitud de felicitat. A la presó de Salamanca diu Ignasi: «No hi ha tants grillons ni cade-

nes a Salamanca que no desitgi més per amor Déu» [Aut 69,3].

Després d'aquesta meditació, se segueix amb la contemplació dels passatges de la vida pública de Jesús. No és encara temps d'elecció concreta. Ens fa falta encara submergir-nos en l'Evangeli i sentir el mateix Esperit que va impulsar Jesús. Sant Ignasi proposa contemplar setze fragments de l'Evangeli [EE 273-288] sense tancar amb això les possibilitats d'augmentar o disminuir el nombre de contemplacions. Tot això condueix al moment de l'elecció, que és precedit per una altra important meditació o consideració ignasiana: els tres graus o formes d'humilitat.

3.6. Les tres formes d'humilitat [165-167]

És la darrera meditació de la Segona Setmana que precedeix l'elecció. Déu és el Bé suprem i la suprema felicitat del qui el rep. I Déu es dona. Però per a què es doni, ha de trobar espai en nosaltres. Per a Ignasi, el forat que permet Déu entrar en nosaltres té un *crescendo*:

- Primer: pobresa contra riquesa.
- Segon: oprobis i menyspreus en lloc d'honor mundà.
- Finalment: humilitat contra supèrbia.

Aquest abaixament no és fruit d'esforços i conquestes, sinó d'un amor entranyable i descendent que mesura i pondera tot allò que podria allunyar-se del Déu-Amor. Aquest Déu-Amor que es converteix en l'«altre», el germà. Així es poden traduir les paraules següents:

– Pecat mortal: el mal que condueix a la mort física o psíquica del germà.

– Pecat venial: el mal que condueix a ferir físicament o psíquicament el germà.

– Imitar-vos: de manera que el germà se senti tractat com Déu mateix el tracta.

Demandar el que «vull i desitjo» i aquí serà identificar-me de tal manera amb Crist perquè ell pugui, a través meu, donar vida i vida en abundància (Jn 10,10). Es tracta de deixar que aquest fluir de Déu pugui manifestar-se sense obstacles en el meu ésser i en la meva actuació de tal manera que aixequi el germà ajudant-lo a redescobrir la seva dignitat, les seves ganes de viure, la seva capacitat d'entrega.

3.6.1. Primer grau d'humilitat [EE 165]

La humilitat és descentrar-se d'un mateix per a centrar-se en el germà. No sóc jo qui s'ha d'abaixar, perquè això em deixa encara més centrat en mi mateix, sinó que he d'enaltir l'altre. L'enviament de la «segona persona de la Trinitat» a «salvar el llinatge humà» es concreta en aquesta humilitat, en aquesta manera de fer humanitat. Aquest és el camí per a arribar a ser simplement humans en un món inhumà. «Així m'abaixi i m'humiliï fins on em sigui possible» per a coincidir amb la realitat i agrair. He nascut nu i tot ho he rebut. He de viure i donar vida perquè Déu és Vida. Així, em comprometo en aquest primer grau d'humilitat a fer que no hi hagi res en la meva actuació que doni mort als meus germans, ni mort física

ni mort psíquica. Que no hi hagi res, ni tan sols la meua pròpia vida, que m'impedeixi ser fidel a aquest propòsit: que el do de la vida física i psíquica sigui per a tots.

3.6.2. Segon grau d'humilitat [EE 166]

Déu no és solament vida, és Amor. «Tal com jo us he estimat...» (Jn 13,34-35). Déu és un Amor que sana, allibera, consola, aixeca i ajuda a caminar amb el cap ben alt. El compromís en aquest grau d'humilitat consisteix en això: que sempre que hi hagi gent necessitada, proposar-se que la vida no els humiliï, sinó que es manifesti el seu amor esplendorós. I per res del món, ni que fins i tot fes trontollar el nostre benestar i la nostra vida mateixa, deixar sense socors el germà ferit físicament o psíquicament.

3.6.3. Tercer grau d'humilitat [EE 167]

Déu és la Vida i Déu és Amor. Aquesta Vida i aquest Amor s'han manifestat en l'entrega de Jesús fins a la mort, i la mort en creu. Jesús va lluitar tant per la vida, va estimar tant, que es va entregar, va perdre la vida... En aquest tercer grau d'humilitat ja no es tracta d'una opció *pels* que lluiten per sobreviure i donar vida; tampoc no és només l'opció d'estar *amb* ells per amor a la vida, sinó que és l'opció d'estar *com* ells, enmig de la no-vida que pateixen, fent-nos un de tants, entrant en el mateix moviment de l'encarnació. Tot això no suposa res d'extraordinari, sinó que, senzillament, cal:

Descentrar la nostra atenció, interès, capacitat de sentir, de gaudir o de plorar del nostre egocentrisme.

I en el mateix moviment, centrar la nostra atenció, interès, capacitat d'estimar vers tot el que ens envolta.

Ens cal destapar aquest fluir de Déu que sorgeix de nosaltres mateixos i que va cap a l'altre. I tot això «per a imitar i assemblar-nos més i més a nostre Senyor Jesucrist», de manera que el germà se senti protagonista i valorat (prestigi), reconegudes les seves riqueses (posseir) i respectada la seva àrea de responsabilitat (poder). És a dir, tractar-lo com Déu mateix el tracta.

3.7. L'elecció

Estem en el moment central i cabdal dels EE. És el moment en què, d'una forma radical, l'exercitant abandona la seva vida a Déu. Es tracta d'un gir sense retorn, de fer un acte de confiança absoluta i d'alliberar totes les pors. Encara que els EE estiguin concebuts per a fer elecció d'estat, en la majoria dels casos no és durant els EE quan es fan les eleccions concretes, sinó que ja s'han fet abans o es faran després. En veritat, l'elecció que està en joc és l'elecció per Déu, és a dir, viure a partir d'aquest moment amb tot l'ésser vessat en Déu: sempre a l'escolta i a la recerca de la seva voluntat i no de la meua.

Convé considerar tres coses:

a) Tota la meua vida ha estat preparació per a aquest moment. Els darrers mesos m'he fet cada vegada més conscient del meu lloc en el temps, en l'es-

pai, en les relacions, vitalment... Sóc un element imprescindible d'un Projecte que em sobrepassa, formo part d'un tot, com l'onada d'un Mar sense mesura. Disposar-m'hi amb humilitat, agraïment, sorpresa i disponibilitat.

b) Sóc el que sóc. I això que sóc és com Déu es fa Paraula en mi. Sóc Manifestació de Déu i sóc cridat a ser cada vegada més conscient, cada vegada més jo, no com algú ja determinat una vegada per totes, sinó com algú que va prenent forma a cada moment i circumstància. Acollir el que sóc en la meua totalitat, fins en el més profund, fins

al racó més amagat. Disposar-m'hi amb humilitat, agraïment, sorpresa i disponibilitat.

c) Tot allò viscut, sense cap excepció, forma part del que sóc. Acollir el que s'ha viscut, aquest moment decisiu o aquell altre, recordar-lo, abraçar-lo... És el moment d'acollir incondicionalment el que he viscut. Disposar-m'hi amb humilitat, agraïment, sorpresa i disponibilitat.

La via unitiva comença a partir d'aquest moment. Com ja s'ha dit, l'elecció és el nom ignasià de la unió amb Déu i de la unificació interior.

4. TERCERA SETMANA

Amb la decisió final de l'elecció ha pres cos i forma la nostra «determinació deliberada» de viure en el mateix Esperit que movia Jesús. Ens queda ara reconèixer-lo en totes les situacions que se'ns presentaran.

No hi ha llocs ni situacions humanes on Déu no hi sigui. Sempre hi ha el Déu-vida, el Déu-amor, creant, donant salut, estimant, humanitzant, deïfificant... Déu assumeix tota la nostra realitat. Déu està en el centre mateix del nostre viure. Ho assumeix tot, també la nostra culpa. El seu amor no es queda mai curt, és inesgotable, incondicional. Humilment, amb el cor agenollat, ens endinsem en el dolor del món.

Després de la seva experiència al riu Jordà, Jesús no es va fer enrere, sinó que es va implicar en la predicació del Regne. Ara se situa en el cor mateix del dolor del món, solidari fins a les darreres conseqüències amb els exclosos de la Terra. Certament no ho entenia tot,

però no va dubtar i es va entregar. El seu Esperit, viu en nosaltres, ens porta, sense que hàgim de pensar gaire, cap a la mateixa entrega. Es tracta del moviment mateix de l'Encarnació: «Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic» (Jn 3,16). Avui em toca a mi.

Les contemplacions de la Tercera Setmana ens porten a endinsar-nos en aquesta zona de foscor, amb la certesa que participem en un moviment que va més enllà del que podem entendre. Encara que sembli que ens perdrem, que deixarem de ser nosaltres mateixos, que ens anihilarem... sabem que Déu està allà, que Déu es dona, inesgotable i incondicionalment. La Passió va ser el nucli de l'Evangelí primitiu, el cor de

l'Eucaristia, el Memorial per excel·lència: «Això és el meu cos, entregat per vosaltres».

4.1. Algunes claus per a les contemplacions dels misteris de la passió

4.1.1. Als peus dels deixebles (Jn 13,1-15)

Jesús serveix en llibertat i serveix dignificant el germà. L'enalteix, el glorifica com a germà. Crist en mi eleva el germà, i em necessita per a fer-ho. Com dignifico jo els que viuen amb mi, els del meu grup, els companys de feina, la meva família? Com dignifico els que se m'aparten, els que m'expressen menyspreu, els que sempre volen tenir raó? Demanar el que vull i desitjo; aquí serà demanar que l'amor mateix de Déu, manifestat en Crist, es manifesti en mi per a fer créixer el meu germà: «donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat el seu amor en els nostres cors» (Rm 5,5).

4.1.2. L'Eucaristia (Lc 22,14-20)

L'Eucaristia és ritu i realitat. En la consagració escoltem: «Aquest és el meu cos, entregat per vosaltres; aquesta és la meva sang, vessada...» Més tard Jesús diu: «Feu això...». No es tracta de repetir un ritual, sinó de viure l'entrega. Es tracta de contemplar i de participar d'un moviment interior, el moviment mateix de l'encarnació que es perllonga en nosaltres, tant en l'excepcional com en el quotidià, tant en les coses grans com en les petites. En l'acte ritual, les ofrenes són el pa i el vi, però en realitat és el meu propi ésser. Més que el meu

cos i la meva sang, és la meva vida, tot allò meu i el de tota la comunitat. En el moment de la consagració, és la mateixa comunitat la que es transforma en el Cos místic de Crist i és ella la que s'entrega en l'entrega de Crist per la vida del món, la comunitat i jo mateix. Concelebrar és renovar la meva determinació, la meva voluntat d'entrar en el moviment de Déu de donar-se i entregar-se «perquè tinguin vida i en tinguin a desdir» (Jn 10,10). Combregant, dono el pas perquè sigui així. I tot això en comunió amb les comunitats parroquials, de dretes o d'esquerres, tancades o obertes; amb el qui presideix, que és com nosaltres, de condició humana, amb els seus límits i les seves ambigüitats; en comunió amb tota l'Església, amb tots els creients i els no creients, amb religió o sense. Recomano aquí participar i «concelebrar» en les misses parroquials que s'ofereixen en el propi barri i que en el moment de combregar fem el pas: «Aquesta és la meva vida, entregada per vosaltres».

4.1.3. L'hort (Lc 22,39-46)

Veure com en Jesús totes les seguretats humanes s'ensorren. No queda ni poble, ni família, no queden amics. La missió i els projectes es fan no res. Queda la solitud i, dins de la solitud, el silenci de Déu. El futur s'ha enfosquit. La nit fosca és només fracàs. Callar i mirar-lo, estar amb ell.

4.1.4. Jesús a la Creu (Lc 23,33-46)

Mirar-lo i deixar-me mirar. Obrir els braços per abaixar les meves darreres defenses i acollir tota la realitat. Deixar-

me penetrar d'una força que no és la meva. Deixar-me penetrar per l'Esperit. Repetir i reafirmar davant d'ell la meva elecció. Rellegir lentament l'oblació del final dels EE: «Preneu, Senyor i rebeu...».

4.1.5. *Dissabte Sant*

Jesús mor. No és temps de fugir ni de claudicar, sinó d'acompanyar Maria, Joan, Magdalena, Pere, tants amics i amigues en la seva silenciosa desolació. Jesús era jove. Tenia a les mans el futur del Regne. Els seus amics creien en el Regne a través d'ell; més, encara: creien en Ell com a Regne. Havien vist el Rostre de Déu a través de la seva persona: en la seva mirada, en els seus gestos, en la seva paraula. Creien en Ell. Però Jesús ha mort. On és? Experimentar l'esquinçament i la ruptura que va suposar.

Amb Jesús, ells també moren. Han perdut per sempre la vida que portaven, tal com s'expressa en la litúrgia del baptisme: «Batejats en la mort de Crist». Maria també ha estat batejada en la mort de Crist, en la seva sang vessada. Ella

també mor. Al mateix temps, omplir-se de la silenciosa esperança de Maria en el silenci del Dissabte Sant; no toquen les campanes, només se sent el piular dels ocells i el vent suau «que no saps d'on ve ni a on va...» (Jn 3,8), i amb els prats plens de flors. Despertar l'«advertiment amorós», segons deia sant Joan de la Creu. Tot l'enfocament existencial de Maria i dels deixebles canvia. Ja no segueixen Jesús, ja no van rere d'ell, de les seves dites, dels seus fets... Crist es revela viu en ells mateixos, en cada un dels qui els envolten i en la mateixa comunitat. Es tracta d'un Crist incipient que es va afirmant a poc a poc en ells. Viuen un lent aprenentatge per a deixar que es reveli en ells i per mitjà d'ells el Déu Viu.

Reflectir en mi mateix i percebre en quina mesura aquestes contemplacions m'obren a la progressiva identificació del Jesús que tenia davant amb la realitat del germà. Jesús ressuscitat se m'apareix a través del germà. Tal és la nova manifestació de Crist que mou el meu cor i el meu enteniment, i a través meu segueix entregant-se.

5. QUARTA SETMANA

L'experiència humil, amagada i quotidiana de Déu que fem avui dia, en la realitat no és diferent de les experiències dels deixebles després de la resurrecció. En què va consistir aquesta experiència?

Podem distingir dos temps: els cinquanta dies fins a la Pentecosta i el *després*.

5.1. Els primers cinquanta dies

Fins al que coneixem com l'Ascensió va ser un període excepcional de manifestació i d'experiència de la Veritat en el sentit grec d'*aletheia*, «desvetllament». Després de la derrota de la passió i mort del Mestre es va esquinçar per als deixebles un vel: el jardiner és Crist; el que mira els pescadors des de la riba és Crist; el foraster que irromp a la casa i els ensenya les nafres és Crist; el que cou el peix i els convida a menjar és Crist; qui camina cap a Emaús i els parteix el pa és Crist. En totes aquestes situacions els deixebles van descobrir la mateixa irradiació de l'Inefable que els

havia captivat en Jesús i van entreveure el nucli profund de la seva persona: la irradiació de El-que-És. Aquests dies van ser determinants. A partir d'aquell moment ja no van poder tornar enrere. En ells es va produir un salt qualitatiu sense retorn.

Si tornem al Fonament, recordarem que aquest salt sense retorn es fa descobrir les coses com són. La percepció passa d'un nivell superficial i egocèntric a un nivell profund, el de l'Ésser. Hi ha el que es veu, l'aparença, però rere seu se sent vibrar l'Ésser on Déu es manifesta, el Crist tot en tots. Percebre això és un procés. Com els deixebles, també dubtem: és el Senyor o no és ell? L'aparença és massa densa en totes les coses i fets, i no sabem si són manifestacions de Déu o no.

5.2. Després

Els quaranta primers dies van passar i va haver-hi un *després*. «Es van aixecar de taula i se'n van tornar a Jerusalem» (Lc 24,33). En la foscor i l'espera, deu dies més tard van rebre una altra forma de Presència: la força interna de l'Esperit, una força secreta, humil, quotidiana, inescotable... Rics del memorial, entreguen la vida en la quotidianitat. La comunitat va créixer sota l'impuls de l'Esperit, enmig de l'ambigüitat de la nostra condició humana, però amb el Memorial: el Cos entregat per la vida del Món. Cos de la comunitat eclesial, la Nova Humanitat, constituïda per cada individu, per creients i no creients, sota el mateix Esperit, desbordant qual-sevol estructura religiosa.

Ignasi va tenir també els seus cinquanta dies en els quals a poc a poc va anar aprenent a veure i a reconèixer. S'explica com en baixar de Montserrat camí de Manresa va revestir de dignitat un captaire donant-li la seva roba, i com més tard uns guardes van aturar i maltractar el captaire pensant que era un lladre. Ignasi va plorar amb el cor inundat de tendresa [Aut 18]. El captaire era l'Estimat. Més tard, ja passada l'experiència del Cardener, el *després* es va estendre durant trenta-cinc anys més de la seva vida com una entrega creixent, «fins a l'extrem»: a tota la gent que se li apropava, als seus companys, a l'Església, acollint les prostitutes de les nits romanes (va fundar la casa d'acollida de Santa Marta); escrivint infatigablement (ens va deixar unes set mil cartes), en pregària contínua (cada hora arribava a fer deu vegades examen de consciència per a percebre si alguna cosa en la música

callada del cor començava a desafinar) i en les seves misses sense fi. L'Esperit s'havia deslligat en ell i ell estimava com Déu estima, sense mesura, sense cansar-se, gratuïtament i sense condicions.

De tot això se'n parla en la Quarta Setmana: es busca atreure l'exercitant mitjançant la contemplació de les aparicions i del darrer exercici (la Contemplació per a aconseguir amor), a aquesta disponibilitat que deixa l'ésser, el fer i la vida només com a canals del Fluir de Déu.

5.3. La Contemplació per a aconseguir amor [EE 230-237]

Ens anem apropant amb un profund respecte a allò que va ser el punt més íntim de la vida d'Ignasi, el motor de la seva vida, i allò que ens va voler transmetre com a do més preuat: fer-nos participants de la compenetració amb el Mestre que el va fer per sempre «company de Jesús», vivint del mateix Esperit. L'Esperit donat a Jesús, aquest mateix Esperit que se m'ha donat, aquest Esperit creador que fa ser allò que existeix. Viure en la seva Presència, i a partir d'aquesta presència escoltar com totes les coses i esdeveniments canten, com de tot en brolla una llum que només es veu si s'estima. Ens demana prendre consciència de l'Amor que ha tocat el nostre cor per l'Esperit que se'ns ha donat (Rm 5,5). No és l'amor el que ens falta, sinó realitzar-lo, fer-lo real.

Convé aquí prendre el text íntegre dels EE i saber que aquesta contemplació no s'acaba amb ell sinó que se'ns ofereix per a tots els dies de la nostra vida i també per a l'eternitat.

Ignasi introdueix dues notes aclaridores: a) La primera és que l'amor s'ha de posar més en les obres que en les paraules. Una vegada més som davant el realisme d'Ignasi. b) La segona és que «l'amor consisteix en comunicació de les dues parts, a saber, a donar i comunicar l'amant a l'amat el que té o del que té o pot; així, al contrari, l'amat a l'amant; de manera que si un té ciència, donar-ne al qui no en té, si honors, si riqueses, i així, recíprocament, l'altre a l'altre». [EE 231]. Es tracta d'arribar fins a un punt en què no hi hagi ni teu ni meu, tal com ho expressava Al-Hallaj en el segle IX: «Entre Tu i jo, s'arrossega encara un 'sóc jo' que em turmenta. Arrenca, amb el teu «Sóc Jo», el meu «sóc jo» que ens separa».

En aquesta pregària el «demanar el que vull» és: prendre consciència de tant bé rebut perquè pugui «en tot estimar i servir». El meu amor és la resposta al seu amor; la meua entrega, la resposta a la seva entrega.

Tot seguit vénen els quatre punts que són propis de la contemplació.

– El primer intenta tornar a fer conscient l'exercitant del fet que tota la seva existència és do: per creació, redempció i dons particulars [EE 234].

– El segon punt s'endinsa en la contemplació de la immanència radical i substancial de Déu en totes les coses: «mirar com Déu habita en les creatures, en els elements donant l'ésser, en les plantes el vegetar, en els animals el sentir, en els homes donant l'entendre; i així en mi donant-me l'ésser, el viure, el sentir i fent-me entendre» [235]. Aquests

gerundis són extraordinaris i en molt poques traduccions es transmeten fidelment. Quina va ser l'experiència d'Ignasi perquè arribés a sentir l'Inefable revelant-se sota les aparences?

– El tercer punt subratlla el caràcter laboriós d'aquesta presència: «considerar com Déu treballa i labora per mi en totes les coses creades sobre la faç de la terra» [EE 236]. De nou apareix la polaritat ignasiana: l'universal i el radicalment personal: «per mi», perquè jo entregui el que només jo puc entregar com a resposta a tant de bé rebut.

– El quart punt és: «mirar com tots els béns i dons davallen de dalt, [...] de la mateixa manera com del sol davallen els raigs, de les fonts les aigües, etc.» [237]. Aquí es fa present una altra vegada l'experiència mística de la no dualitat. La naturalesa dels raigs és la mateixa que la del sol i les aigües em manifesten la Font. Mirant en mi i al meu voltant, descobreixo que tot és manifestació del Manifestant, més enllà dels accidents superficials. Només queda l'Inefable manifestant-se.

«Aconseguir Amor» ens recorda el títol d'aquesta última contemplació. Però això no és fruit de cap voluntarisme. Només s'han de treure els obstacles per a deixar la Font manifestar-se a través nostre: «Déu, donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat el seu amor en els nostres cors» (Rm 5,5).

Vull acabar amb la darrera frase del text dels EE: «per estar unit amb l'amor diví» [EE 370]. Així s'aconsegueix el cim del carisma ignasià: veure Déu en tot i veure-ho tot en Déu.

«Ajudar», amb aquest verb, Ignasi de Loiola expressà modestament el seu gran desig de fer el bé als altres. Sota aquest lema de servei i senzillesa, l'Escola Ignasiana d'Espiritualitat (EIDES) ofereix aquesta sèrie de materials ignasians.

Escola Ignasiana d'Espiritualitat (EIDES) Col·lecció «Ajudar»

63. JOSEP M. RAMBLA - SEMINARI D'EXERCICIS (EIDES). Exercicis Espirituals de sant Ignasi de Loiola. Una relectura del text (2) - 64. J. BAQUER. Acompanyar, servei d'Església (1) - 65. T. GUARDANS. Cristina Kaufmann, a la recerca de l'essencial - 66. J. BAQUER. Acompanyar, servei d'Església (2) - 67. D. MOLLÀ. L'espiritualitat ignasiana com a ajuda davant la dificultat - 68. J. ROIG. El creixement espiritual - 69. L. YLLA - X. MELLONI - J. RAMBLA - D. OLLER. De què parlem quan parlem d'interioritat? - 70. P. TRIGO. Pere Claver, esclau dels esclaus - J. GLÉNISSON. Una interpretació contemporània dels Exercicis de sant Ignasi

Els títols d'aquesta col·lecció es poden descarregar d'internet a: www.cristianismeijusticia.net/eides

La Fundació Lluís Espinal envia gratuïtament els quaderns EIDES a tothom que ho sol·licita. Si vostè desitja rebre'ls, demani'ls a Cristianisme i Justícia.

Cristianisme i Justícia

c/ Roger de Llúria 13, 08010 Barcelona
Tel: 93 317 23 38 • info@fespinal.com
www.cristianismeijusticia.net

cristianismeijusticia

cijusticia

fespinal89